

GEMEENTE BEDUM

RAAD : 25 juni 2015
AGENDAPUNT : 13
RV NUMMER : 041

ONDERWERP : Voorjaarsnota 2015

VOORGESTELD : 1. De structurele en incidentele mutaties in de voorjaarsnota vast te stellen;
BESLUIT 2. De kaders voor de begroting 2016 vast te stellen.

TOELICHTING :

Bijgaand treft u de voorjaarsnota 2015 aan.

De voorjaarsnota heeft zoals gebruikelijk een tweeledig karakter. Op de eerste plaats is het een voortgangsrapportage over het in de begroting 2015 opgenomen beleid, zowel inhoudelijk als financieel. Op de tweede plaats heeft de voorjaarsnota het karakter van een kadernota voor de op te stellen begroting 2016 met de bijbehorende meerjarenramingen.

Hoewel de voorjaarsnota het moment is om nieuw beleid op te voeren, adviseren wij terughoudend om te gaan met het doen van voorstellen, dan wel uitzetting te neutraliseren door het schrappen van uitgaven. Het meerjarenbeeld kent namelijk grote risico's. Zo is voor de uitvoering van de Beleidsagenda Sociaal Domein vanaf 2106 een bedrag van € 62.640 structureel nodig. Dit is als een taakstellende bezuiniging opgevoerd in deze voorjaarsnota. De risico's binnen het sociaal domein blijven onverminderd bestaan.. Bovendien zijn de bezuinigingen waartoe u eerder besloten heeft, nog niet allemaal gerealiseerd. Bijvoorbeeld binnen het onderhoudsbudget geldt een taakstellende bezuiniging van 15%. Op basis van de huidige gegevens kent het beheerplan bruggen een uitzetting van ongeveer € 30.000. In deze voorjaarsnota nemen we deze PM mee. Voor een goed beeld van de financiële huishouding is het tevens noodzakelijk de uitkomsten van de meicirculaire te kennen. Aangekondigd is dat de gemeente Bedum nadeelgemeente is daar waar het gaat om de nieuwe herverdeling van het gemeentefonds. Op het moment van samenstellen van deze voorjaarsnota was de meicirculaire echter nog niet beschikbaar. De effecten van de meicirculaire zijn daardoor nog niet in deze voorjaarsnota verwerkt.

De voorjaarsnota 2015 sluit voor het jaar 2015 met een nadelig saldo van € 190.000; er was al rekening gehouden met een nadeel van € 257.000. Voor het overgrote deel betreft dit incidentele mutaties. De eerder vastgestelde meerjarenraming kwam uit op een verwacht overschot van bijna € 57.000. Op basis van deze nota komen we uit –met alle onzekerheden die we hiervoor hebben genoemd- op een verwacht overschot van bijna €108.000. In het vervolg van dit voorstel zal nader worden ingegaan op de uitkomsten van de voorjaarsnota 2015.

Uitkomsten voorjaarsnota

De voorjaarsnota geeft voor 2015 een negatieve bijstelling van de ramingen te zien van ruim € 190.000. Het saldo van de primitieve begroting 2015 was bijna € 257.000 negatief. Met deze voorjaarsnota moet dat worden bijgesteld tot een begroot saldo voor 2015 van ongeveer € 447.000 negatief.

Saldo begroting 2015	-€ 257.000
Saldo voorjaarsnota 2015	-€ 190.000
Bijgesteld saldo 2015	-€ 447.000

Het effect van de voorjaarsnota is deels incidenteel. Dit incidentele effect is per saldo € 200.000. Het structurele effect van deze voorjaarsnota voor de jaren na 2015 komt uit op een positieve bijstelling van

ruim € 10.000. Dit saldo wordt meegenomen in de meerjarenramingen die zijn opgenomen in deze nota. Deze meerjarenraming vormt de basis voor de kaderstelling van de begroting 2016.

Structureel saldo voorjaarsnota 2015	€ 10.000
Incidenteel saldo voorjaarsnota 2015	-€ 200.000
Totaal saldo voorjaarsnota 2015	-€ 190.000

Hieronder volgt een korte opsomming van de belangrijkste mutaties uit deze nota met daarna een korte toelichting. Voor een uitgebreidere toelichting op de mutaties verwijzen wij naar de nota.

Omschrijving	Nadelig	Voordelig	I/S
Opleidingskosten Brandweer	€ 6.000		I
Verkeersmaatregelen Oosterseweg	€ 9.500		I
Aanpassing kruising Oude Dijk/Kerkuil	€ 14.000		I
Beheerplan Bruggen	PM		S
Tariefstelling Sport	€ 6.500		S
Sporthal De Beemden	€ 14.000		I
Bijdrage Ability	€ 8.500		I/S
Minimabeleid	€ 10.000		I
Beleidsagenda Sociaal domein	€ 153.000	€ 106.000	I/S
PGB's Wmo		€ 15.000	I
Eigen bijdragen Wmo	€ 5.000		I
Juridische procedures Wmo	€ 10.000		I
Tekort Huishoudelijke Ondersteuning	€ 50.000		I
Bijdrage GGD		€ 6.000	S
Bijdrage PG&Z		€ 18.000	S
Rentelasten Folkerda	€ 19.000		S
Onderuitputting kapitaallasten		€ 220.000	I
Bespaarde rente	€ 198.000		I
Extra inhuur Zorgloket	€ 16.000		I
Extra inhuur Openbare Werken	€ 27.500		I
Huisvesting gemeentehuis	€ 10.000		I
Opleidingskosten buitendienst	€ 7.500		I
Licentiekosten software/vrijval stelpost	€ 26.000	€ 50.000	S
Overige kleinere afwijkingen	€ 14.500		I/S
Totaal	€ 605.000	€ 415.000	
Saldo mutaties	€ -190.000		Nadelig

Opleidingskosten brandweer

Met de vorming van de Veiligheidsregio zijn afspraken gemaakt over gemeentelijke vergoedingen bij ontoereikend budget voor opleidingskosten bij een specifieke gemeente. Vanwege het vertrek van twee brandweermannen is aanvullend budget nodig voor opleiding van nieuwe leden van het brandweercorps. Het overgedragen opleidingsbudget dient daardoor met € 6.000 te worden aangevuld.

Verkeersmaatregelen Oosterseweg

In 2014 zijn er met de bewoners van de Oosterseweg afspraken gemaakt over aanpassing van de verhoogde kruising met Kosterijland en het aanbrengen van extra snelheidsremmende maatregelen. De uitvoering zal nog dit jaar plaatsvinden.

Aanpassing kruising Oude Dijk/Kerkuil

Deze verhoogde kruising veroorzaakt trillinghinder. Door de verhoogde kruising anders uit te voeren en de op- en afritten minder steil te maken kan dit opgelost worden.

Beheerplan bruggen

Alle bruggen zijn in 2013/2014 visueel geïnspecteerd. Er wordt nu gewerkt aan het beheerplan bruggen 2015-2019. Dit beheerplan vormt de basis voor de bepaling van het benodigde onderhoudsbudget voor de komende onderhoudsperiode. Uit de eerste gegevens blijkt spanning tussen het beschikbare budget na bezuiniging met 15% en wat nodig lijkt voor toereikend onderhoud. We verwachten het beheerplan, inclusief financiële consequenties, in het derde kwartaal van dit jaar aan uw raad te kunnen voorleggen. Op basis van de huidige gegevens komen we op een uitzetting van ongeveer € 30.000. In deze voorjaarsnota nemen we deze PM mee.

Tariefstelling Sport

Begin maart hebben wij het tarief voor het nieuwe kunstgrasvoetbalveld vastgesteld. Dit leidt tot een lagere opbrengst dan in de begroting geraamd. Deels wordt dit gedekt door de lagere kapitaallasten als gevolg van een aanbestedingsvoordeel op de aanleg van het kunstgrasveld (zie bovenstaande mutaties investeringskredieten). Het overige verschil van ruim € 3.000 wordt verlaagd op onderhoudsposten in het programma Sport. Deze onderhoudskosten maken onderdeel uit van het saldo van de overige kleine afwijkingen.

Sporthal De Beemden

Uit inspectie bij De Beemden is gebleken dat door corrosie de coating aan de binnenzijde van het zandfilter loslaat. Het herstel zal plaatsvinden tijdens de onderhoudsweken. De herstelkosten worden geraamd op € 10.000. Verder is het asbesthoudende plafond in de technische ruimte van de sporthal vervangen. Aangezien het hier niet gaat om reguliere onderhoudswerken, zijn de kosten van deze werkzaamheden niet geraamd.

Bijdrage Ability

Uw raad heeft in 2014 op basis van de conceptbegroting 2015 van Ability een zienswijze ingediend. De voorgestelde mutaties zijn verwerkt in de definitieve begroting van Ability. Dit kon niet meer worden verwerkt in de gemeentelijke begroting. Daarom worden de gevolgen voor onze gemeente in deze voorjaarsnota verwerkt. Dit betekent voor 2015 een nadeel van bijna € 8.600. Meerjarig betekent dit een positievere lijn, die oploopt tot ruim € 31.000 in 2018, ten opzichte van hetgeen in de huidige meerjarenraming is opgenomen..

Minimabeleid

In lijn met het onderdeel bijstandsuitgaven stijgen ook de kosten van het minimabeleid als gevolg van een toenemend aantal bijstandsccliënten.

Beleidsagenda Sociaal Domein

In het kader van de decentralisatie van rijkstaken moet in korte tijd erg veel werk worden verzet. Dit betreft met name de Wmo, waarbij ondersteuning van de administratie en het zorgloket noodzakelijk is. Daarnaast wordt in BMW – verband extra capaciteit ingezet op projectleiding, uitvoering beleidsagenda en coördinatie. Omdat vaste afspraken zijn gemaakt met de zorgaanbieders, kunnen deze kosten niet gedekt worden uit de rijksmiddelen. Voor 2015 is op basis van de opgestelde beleidsagenda een tekort becijferd van € 153.000. Dit bedrag kan deels worden gedekt uit de budgetoverheveling 2014-2015 en de bestemmingsreserve Sociaal Domein. Per saldo blijft er een niet gedekt bedrag over van ruim € 47.000. € 38.000 komt ten laste van de budgetoverheveling 2014-2015, € 67.817 uit de bestemmingsreserve Sociaal Domein en € 47.143 uit de algemene reserve. Dus in 2015 dekken we ook het structurele deel van

deze claim door een onttrekking aan de reserves. Vanaf 2016 is een bedrag van € 62.640 structureel nodig. Hiervoor zal ruimte gezocht moeten worden in de begroting, daarom is een taakstellende bezuiniging als stelpost opgevoerd in deze voorjaarsnota.

PGB's Wmo

In 2015 is een afrekening 2014 van de pgb's wmo ontvangen. Deze laat een incidenteel voordeel zien van bijna € 15.000.

Eigen bijdragen Wmo

Op basis van zorgcodes worden door het CAK eigen bijdragen geïnd. Door het hanteren van verschillende codes door gemeente, CAK en zorgaanbieders kan een deel van de eigen bijdrages voor de periodes 1 en 2 niet worden geïnd. Herstel van deze verschillen is niet mogelijk gebleken.

Juridische procedures Wmo

Als gevolg van de gewijzigde regelgeving, die gepaard gaat met de overgang van de nieuwe Wmo naar de gemeenten, vallen de kosten voor juridische procedures hoger uit dan geraamd.

Tekort huishoudelijke ondersteuning

Door het rijk is met ingang van 2015 fors gekort op het budget voor de Huishoudelijke Ondersteuning. In de begroting hebben we als uitgangspunt genomen dat deze korting in de rijksvergoeding wordt opgevangen door lagere kosten. De realisatie in het eerste kwartaal duidt op een overschrijding van de geraamde uitgaven met ongeveer € 50.000 op jaarbasis.

Bijdrage GGD en PG&Z

Ten tijde van het opstellen van de begroting 2015 was de vastgestelde begroting van de GGD en van de PG&Z nog niet bekend. Inmiddels zijn de begrotingen wel beschikbaar en kan worden geconcludeerd dat de bijdragen lager uitvallen dan in onze begroting was opgenomen.

Rentelasten Folkerda

Bij de actualisatie van de grex Ter Laan 4 in 2014 heeft uw raad bepaald dat de rentelasten Folkerda niet meer deels aan Ter Laan worden toegerekend. Dit was nog niet in de begroting 2015 verwerkt.

Onderuitputting kapitaallasten

Elk jaar is er sprake van onderuitputting op de kapitaallasten. Uiteraard zijn niet alle investeringen die voor 2014 stonden geraamd, gerealiseerd. Daardoor is de stand van de activa lager dan geraamd en dus vallen de kapitaallasten lager uit dan geraamd. Dit betekent een voordeel van € 220.000 op de kapitaallasten.

Bespaarde rente

Als gevolg van een hogere stand van de algemene reserve dan waarvan we bij de begroting zijn uitgegaan, is er sprake van een hogere bespaarde rente op eigen financieringsmiddelen. Deze 'fictieve' rente wordt toegevoegd aan de reserves. Deze extra geraamde dotatie betekent uiteraard een extra last in de gemeentelijke exploitatie.

Extra inhuur zorgloket en Openbare Werken

Sinds 1 januari 2015 zijn er door de decentralisaties nieuwe taken in het Zorgloket bijgekomen. Dit heeft geleid tot extra werkdruk en achterstanden. Besloten is hiervoor tijdelijk extra inhuur te plegen. De organisatie wordt op dit moment tevens geconfronteerd met verminderde productiviteit als gevolg van langdurige ziekte. Om de voortgang van processen te borgen is extra formatie ingehuurd voor o.a. het taakveld Openbare werken (binnendienst).

Huisvesting gemeentehuis

De onderhoudskosten van het gemeentehuis zijn hoger uitgevallen dan in het MJOP was voorzien. Dit is veroorzaakt door onvoorziene vervanging van houtwerk bij de dakgoten en de veelvuldige storingen bij

de personeelsingang. Daarnaast zijn de CV-leidingen in de kruipruimte van het gemeentehuis nader onderzocht vanwege aanhoudende lekkage.

Opleidingskosten buitendienst

Door instroom van jongere medewerkers en veranderende wetgeving is de behoefte aan het volgen van opleidingen bij de buitendienst de afgelopen jaren behoorlijk toegenomen. Het bedrag dat hiervoor jaarlijks wordt gereserveerd (€ 3.300) is niet meer toereikend en dient met € 7.700 te worden verhoogd.

Licentiekosten software/vrijval stelpost

Op basis van een kennisgeving van onze softwareleverancier hebben we een stelpost opgenomen in de begroting van € 50.000. Naar aanleiding van uitvoerig overleg met de leverancier komen per saldo uit op een uitzetting van de softwarekosten van € 26.000. Hiervoor krijgen we de beschikking over meerdere applicaties. De stelpost kan derhalve vrijvallen. Per saldo leidt dit tot een voordeel van € 24.000.

Voor een totaal overzicht van de mutaties van de voorjaarsnota verwijzen wij u naar blz.33 van de voorjaarsnota.

Meerjarig financieel beeld

De meerjarenraming in de begroting 2015 liet een structureel positief saldo van bijna € 57.000 voor 2019 zien. Uitgaande van de in deze nota bijgestelde ramingen en de aangegeven mutaties in de ontwikkelingen voor de komende jaren, krijgen we het volgende bijgestelde beeld voor 2019:

	2015	2016	2017	2018	2019
Structureel saldo 2019 in begroting 2015	-€ 257.000	-€ 149.000	€ 11.000	-€ 18.000	€ 57.000
Structureel saldo voorjaarsnota 2015	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Correctie WSW t/m 2019	€ 0	€ 25.000	€ 35.000	€ 41.000	€ 41.000
Bijgesteld structureel saldo 2019	-€ 247.000	-€ 114.000	€ 56.000	€ 33.000	€ 108.000

Voor een totaaloverzicht van de meerjarenramingen verwijzen wij u naar hoofdstuk 4 van de voorjaarsnota.

Beleidswensen

Naast de hierboven weergegeven mutaties hebben we reeds een aantal jaren melding gemaakt van een aantal wensen op het terrein van onderhoud van de openbare ruimte. Voor een groot deel is de financiële ruimte in de afgelopen jaren in de begrotingen gevonden, zoals de verharding van wegbermen, de vervanging van de openbare verlichting, de reconstructie van de Waldadrift en de Vlijt (Wegenbeheersplan) en de ontsluitingsweg. Voor een aantal wensen moet echter nog steeds financiële ruimte worden gezocht. Dit betreft o.a. natuurvriendelijke oevers en het herstel van kademuren en betonnen damwanden. Deze overblijvende wensen hebben we vooralsnog niet meegenomen in de voorjaarsnota en kaderstelling voor de begroting 2016.

Risico's en onzekerheden

De nu voorliggende concept meerjarenraming bevat aanzienlijke onzekerheden. Het is heel goed mogelijk dat deze raming moet worden bijgesteld. Een aantal van deze punten leggen wij hierbij aan u voor.

Mei- en Septembercirculaire

Op het moment van schrijven van de voorjaarsnota wisten we uiteraard nog niet wat de mei- en septembercirculaire ons gaan brengen. We hebben echter de gewoonte deze nog mee te nemen in de op te stellen begroting van het nieuwe jaar. Dit zal nog enige verschuiving teweeg brengen. Inmiddels is de meicirculaire verschenen. Verderop in dit voorstel vindt u een korte weergave van de uitkomsten van de meicirculaire.

Decentralisaties van het Rijk naar de gemeenten

Gemeenten hebben er belangrijke en omvangrijke taken bij gekregen. De gemeenten hebben het voortouw en een eigen verantwoordelijkheid bij decentralisatie van deze taken. Het merendeel van deze taken zullen gemeenten op lokaal niveau uitvoeren, vaak in clusterverband, regionaal of provinciaal. Daarvoor moeten gemeenten op bestuurlijk, ambtelijk en financieel gebied samenwerken. Alleen op die manier kunnen gemeenten hun nieuwe verantwoordelijkheden adequaat invullen en hun taken goed uitvoeren. Dit legt een fors beslag op de inzet van tijd en middelen van de gemeentelijke organisaties. U heeft een eerste financiële vertaling van de effecten op de uitvoeringskosten in deze nota kunnen lezen. Het blijft onzeker hoe dit de komende jaren verder ontwikkelt. Duidelijk is dat de decentralisaties naast financiële gevolgen ook grote organisatorische consequenties voor de gemeenten zullen hebben.

Wet BUIG

In 2014 was weer een forse stijging van het aantal bijstandsccliënten te zien. Het lijkt goed mogelijk dat het geraamde tekort naar boven moet worden bijgesteld. Voorlopig wachten we de ontwikkelingen in de loop van dit jaar af. Indien noodzakelijk, zullen we bij de begroting 2016 de ramingen bijstellen.

Gevolgen aardgaswinning

De gevolgen van de aardgaswinning worden binnen onze organisatie steeds meer voelbaar. Op verschillende terreinen wordt ambtelijke inzet verlangd. Er worden plannen gemaakt in het kader van de leefbaarheid, er wordt bemiddeld in individuele gevallen en ook op andere terreinen is bestuurlijke en ambtelijke inzet noodzakelijk. Overigens wordt er in regionaal verband druk gewerkt aan de oprichting van een overheidsdienst en een inventarisatie van de met de aardbevingsproblematiek gepaard gaande kosten. Deze kosten zullen worden geclaimd bij de NAM.

Mogelijke herindeling

Onderzoeken in het kader van een mogelijke herindeling leggen ook de nodige druk op onze ambtelijke organisatie. Dit staat op gespannen voet met de vele ontwikkelingen die de komende jaren door de gemeenten moeten worden vormgegeven. Uiteraard moet daarnaast ook het reguliere werk doorgang vinden.

Stand van zaken bezuinigingen

In de bijlagen bij de voorjaarsnota hebben we ook een overzicht opgenomen met een stand van zaken betreffende de bezuinigingen. Het merendeel van de bezuinigingen is gerealiseerd. Een aantal zijn in behandeling. Met de muziekschool en de welzijnsinstellingen worden nog gesprekken gevoerd. Een deel is afhankelijk van de herindeling, deze worden meer concreet wanneer er meer duidelijkheid over het herindelingsproces is.

Voor wat betreft de bezuiniging op het onderhoud van wegen, gebouwen, bruggen en groen; deels is dit gerealiseerd, deels zal dit worden doorgeschoven naar 2016/2017 en een deel zal nog moeten worden opgelost.

Voor een nadere toelichting verwijzen we naar de bijlage op pagina 46.

Uitkomsten Meicirculaire 2015

De Meicirculaire is eind mei verschenen. Door het tijdstip van verschijnen is het niet mogelijk gebleken om de uitkomsten te verwerken in de Voorjaarsnota 2015. De uitkomsten vallen voor 2015 tegen, meerjarig is het effect minimaal. In onderstaande tabel hebben we dit schematisch weergegeven:

	Algemene uitkering					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Meicirculaire 2015	8.636.514	8.879.262	8.748.952	8.795.988	8.911.776	8.836.105
Septembercirculaire 2014	8.760.181	8.788.392	8.822.909	8.827.068	8.909.859	
Verschil Mei vs September	-123.667	90.871	-73.957	-31.080	1.917	

De uitkomsten voor het deel sociaal domein is in de volgende tabel weergegeven:

	Sociaal domein					
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Meicirculaire 2015	5.290.126	5.617.253	5.581.292	5.486.748	5.418.837	5.376.524
Septembecirculaire 2014	5.488.054	5.405.534	5.196.503	5.110.934	5.056.488	
	-197.928	211.719	384.789	375.814	362.349	

Voor Bedum betekend dit een positieve ontwikkeling op 2015 na. Deze extra middelen hebben echter geen invloed op de meerjarige saldi. De meer/minder inkomsten zullen '1-op-1' doorvertaald worden naar de uitgaven.

De uitkomsten zullen we meenemen in de najaarsnota 2015. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen we naar het memo 'Uitkomsten meicirculaire 2015'.

Beleidsagenda Sociaal domein

Als bijlage bij de voorjaarsnota 2015 heeft u een voorstel ontvangen inzake de beleidsagenda sociaal domein. In het voorstel bij deze beleidsagenda is weergegeven dat de financiële gevolgen zijn meegenomen bij het opstellen van de voorjaarsnota 2015.

Ten tijde van het opstellen van de voorjaarsnota 2015 was het definitieve voorstel van de beleidsagenda nog niet voorhanden. In de uiteindelijke versie zijn nog financiële mutaties doorgevoerd, die niet meer konden worden verwerkt in de uiteindelijke versie van de voorjaarsnota. Hierdoor is het budget dat in de voorjaarsnota is verwerkt te hoog.

Wij zullen de incidentele mutaties meenemen bij het opstellen van de najaarsnota 2015 en de structurele mutaties verwerken in de begroting 2016. Voor een uitgebreidere toelichting verwijzen wij naar het memo 'Financiële consequenties beleidsagenda sociaal domein'.

Voorgesteld wordt:

1. De structurele en incidentele mutaties in de voorjaarsnota vaststellen;
2. De kaders voor de begroting 2016 vaststellen.

Bedum, 2 juni 2015

Burgemeester en wethouders van de gemeente Bedum,

De secretaris,

R. Wiltjer

De burgemeester,

drs. H.P. Bakker